

Streszczenie popularnonaukowe

Celem projektu „Rzymskie prawo karne: instytucje” jest naukowe opracowanie systemu antycznego rzymskiego prawa karnego. Jak dotąd nauka polska nie doczekała się syntezy *ius criminale* starożytnych Rzymian. Tymczasem materia ta stanowi przedmiot wielowątkowych badań uczonych reprezentujących różne środowiska i dyscypliny naukowe.

Powyższy brak szczególnie dostrzegalny jest na gruncie prawa rzymskiego, historii prawa oraz prawa karnego. Ujęcie pewnych treści w nowożytnych i nowoczesnych kodeksach prawa karnego sprawiło, że zaczęły one żyć własnym życiem w oderwaniu od swojej genezy. Niemniej w przypadku wielu z nich da się wykazać ich antyczny rodowód. Do końca XIX wieku rzymskie prawo karne stanowiło dla wielu teoretyków i praktyków punkt wyjścia do wszelkich rozważań, na identycznej zasadzie, jak to ma miejsce obecnie w przypadku prawa prywatnego. Znając realia rzymskie, dużo łatwiej wytyczyć późniejsze linie rozwoju prawa karnego w Europie. Większość przestępstw i kar, obecna w kodyfikacji Justyniana oraz w pismach jurystów, przejęta została przez państwa zbudowane na gruzach imperium zachodniego.

Poza wymienieniem i omówieniem wszystkich przestępstw, kar oraz ustaw, które złożyły się na materialny substrat systemu rzymskiego prawa karnego, ukazane zostaną koncepcje oraz idee, które – choć wykształcone w wiekach późniejszych – bezpośrednio nawiązują do antycznego dziedzictwa.

Prace w projekcie polegać będą na analizie dostępnego materiału źródłowego. Źródła prawnicze zostaną przebadane pod kątem wiarygodności, spójności czy określenia czasu ich powstania. Dodatkowo, wykonawcy projektu będą poszukiwać potwierdzenia norm prawnych tam, gdzie na pierwszy rzut oka trudno jest „odnaleźć” prawo, a więc w literaturze, poezji czy nawet inskrypcjach nagrobnych. Analiza takiego materiału pozwoli na umiejscowienie konkretnych instytucji prawa karnego w określonym czasie i pozwoli wykazać, jakie było społeczne oddziaływanie poszczególnych norm.

Efekty prac badawczych zostaną opublikowane w formie monografii książkowych oraz artykułów, w tym prac o charakterze popularnonaukowym, co przyczyni się do poszerzenia wiedzy nie tylko akademików (historyków, historyków prawa, patologów czy filologów klasycznych), ale również pasjonatów starożytności, nie posiadających odpowiedniego przygotowania metodologicznego.